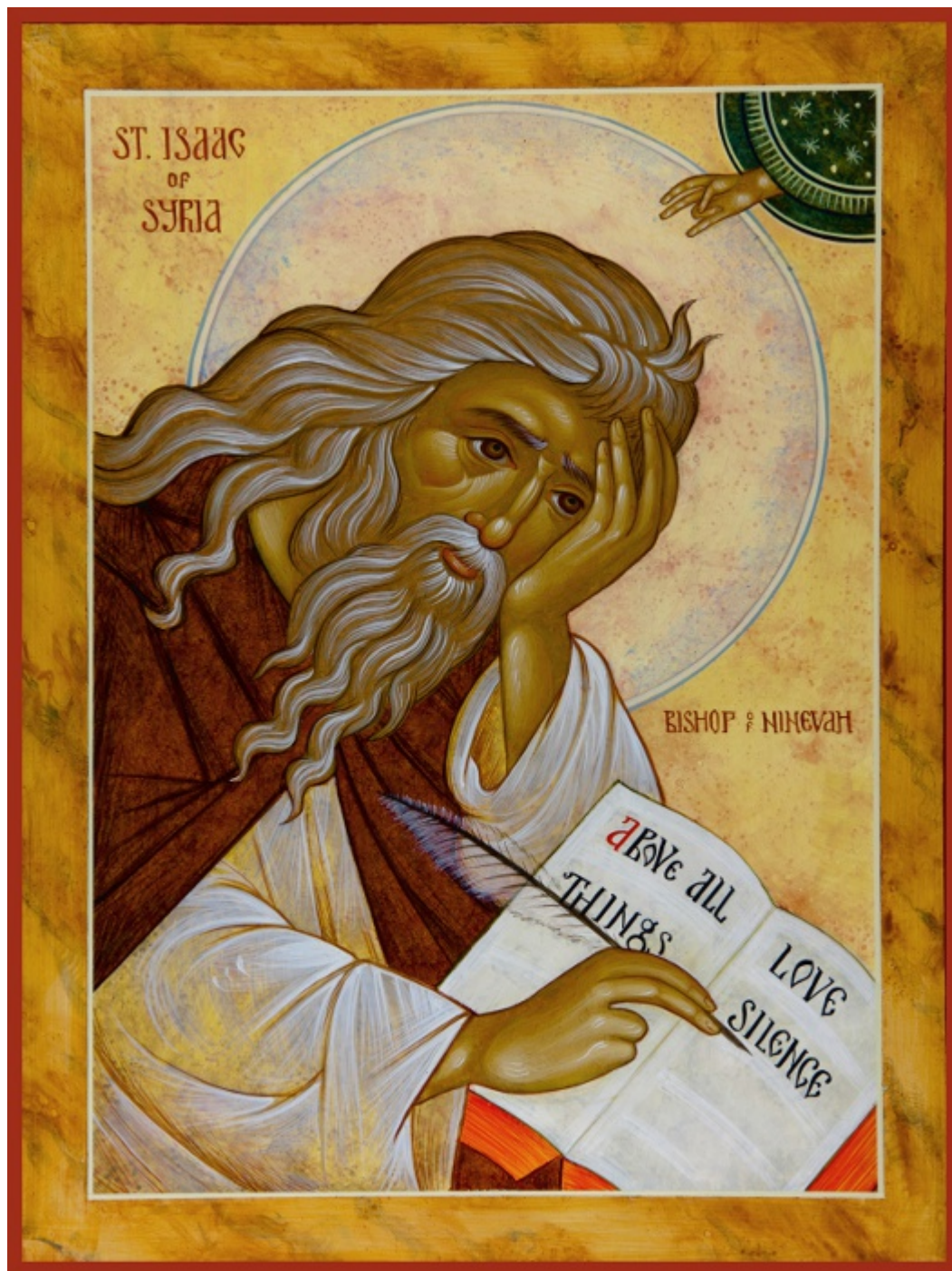
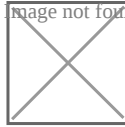

Ποια είναι τα πάθη (Άγιος Ισαάκ ο Σύρος)

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Image not found or type unknown

Όταν θέλουμε να ονομάσουμε όλα τα πάθη μαζί, τα λέμε «κόσμο». Και όταν θέλουμε να ξεχωρίσουμε και να δώσουμε στο καθένα το όνομά του, τα ονομάζουμε

«πάθη». Και τα πάθη, καθώς διαδέχονται το ένα το άλλο, σχηματίζουν το δρόμο του κόσμου, και οπού τελειώνουν τα πάθη, εκεί παύει να υπάρχει ό δρόμος του κόσμου.

Τα πάθη είναι τα εξής:

Ό πόθος του πλούτου το να μαζεύει ό μοναχός γήινα και μη αναγκαία πράγματα

Η τρυφή του σώματος, από την οποία έρχεται το πορνικό πάθος.

Ό πόθος της τιμής, από τον όποιο προκύπτει ό φθόνος.

Ό πόθος της εξουσίας, ή φιλαρχία.

Ό στολισμός και ή ανόητη επίδειξη .

Η ανθρώπινη δόξα, πού είναι αιτία της μνησικακίας.

Ό φόβος ότι θα πάθει κάτι κακό το σώμα μας.

Όπου πάψει ή ενέργεια των παθών, εκεί πεθαίνει μαζί τους και ό κόσμος. Είπε κάποιος σοφός για τους αγίους, ότι όταν ζούσαν, ήταν ήδη πεθαμένοι διότι, ενώ ζούσαν με το σώμα τους, δε ζούσαν ζωή σαρκική. Και συ πρόσεξε να δεις ποια πάθη ζούνε μέσα σου, για να καταλάβεις πόσο ανήκεις στον κόσμο και για ποια πάθη είσαι δεμένος μαζί του και από ποια ελευθερώθηκες. Με δυο λόγια, κόσμος είναι ή εμπαθής ζωή και το σαρκικό φρόνημα Όποιος απαλλαγεί από τα πάθη του, έχει εξέλθει από τον κόσμο.

Τα πάθη δε σβήνουν γρήγορα

Όταν ή ζωή σου περάσει από την αρετή στην αμέλεια, τα πάθη θα σε ενοχλούν και δε θα βρίσκεις ειρήνη στην ψυχή σου. Άλλα μην απορήσεις γι' αυτό. Κοίταξε τι συμβαίνει με το έδαφος. Εάν οι ακτίνες του ήλιου πέσουν βαθιά μέσα στη γη, μετά από πολλή ώρα διατηρείται ακόμη ή θερμότητα της. Το ίδιο και με τα φάρμακα και με το μύρο. Η οσμή των φαρμάκων και ή ευωδία του μύρου, πού διαχέεται στον αέρα, παραμένει πολλή ώρα, μέχρι να σκορπίσει και να εξαφανισθεί. Πόσο μάλλον το ίδιο συμβαίνει και με τα πάθη! Γιατί αυτά είναι σαν τα σκυλιά, πού συνήθισαν να γλύφουν το αίμα των ζώων στο σφαγείο και, όταν δεν υπάρχει πια αίμα, συνεχίζουν και γαβγίζουν μπροστά στις εισόδους του σφαγείου, μέχρι να σβήσει ή δύναμη της συνήθειας τους.

Δε θέλουμε τα πάθη, αλλά... αγαπάμε τις αφορμές τους

τι γλυκές πού είναι οι αιτίες και οι αφορμές των παθών! Γιατί ό άνθρωπος μπορεί κάποτε να κόψει τα πάθη, όποτε, μακριά απ' αυτά, αισθάνεται γαλήνη και ευφροσύνη, όμως δεν μπορεί να αφήσει τις αιτίες. Γι' αυτό και, χωρίς να το θέλουμε, υφιστάμεθα πειρασμούς. Και ενώ λυπούμαστε για τα πάθη, πού μας τυραννούν, μας αρέσει να είναι μέσα μας οι αφορμές! Τις αμαρτίες δεν τις θέλουμε, όμως τα αίτια και τις αφορμές τους τα δεχόμαστε με μεγάλη ευχαρίστηση. Γι' αυτό το λόγο οι αφορμές, πού τις θέλουμε, μας σπρώχνουν να αμαρτήσουμε. Αυτός, λοιπόν, πού αγαπά τις αφορμές των παθών, είναι, χωρίς να το θέλει, υποχείριος και υπόδουλος στα πάθη.

Ἡ κενοδοξία ανοίγει το δρόμο των παθών

Ἡ κοσμική δόξα είναι σαν το βράχο στη θάλασσα, πού τον σκεπάζουν τα νερά, και ὁ πλοίαρχος δεν το ξέρει, μέχρι να χτυπήσει ἡ καρίνα του πλοίου και να βυθισθεῖ. Ἔτσι κάνει και ἡ κενοδοξία στον ἄνθρωπο, πού παραμένει κρυμμένη μέχρι να τον βυθίσει στα πάθη και να τον καταστρέψει. Εἶπαν γι' αὐτήν οἱ ἅγιοι Πατέρες, ὅτι στην ψυχὴ πού πέφτει στην κενοδοξία, ξαναγυρίζουν ὅλα τα πάθη, πού νικήθηκαν με τη χάρη του Θεοῦ, και αναχώρησαν.

Πώς εξουσιάζονται τα πάθη

Ὅποιος συγκρατεῖ τη γλῶσσα του και δε μιλάει, σε ὅλους τους τρόπους του θα εἶναι ταπεινόφρων και, χωρίς να κοπιᾶσει, θα εξουσιᾶσει τα πάθη του. Τα πάθη εκριζώνονται και εκδιώκονται με την αδιάλειπτη μελέτη του Θεοῦ, και αὐτὴ ἡ μελέτη εἶναι το ξίφος πού τα θανατώνει.

Εἶναι καλύτερο να καταβάλλεις τα πάθη με καλοὺς λογισμούς, μνημονεύοντας τις αρετές, παρά με την αντίσταση. Διότι τα πάθη, ὅταν διεγερθοῦν και κινηθοῦν ἐναντίον σου για να σε πολεμήσουν, τότε ἐντυπώνουν στο νου σου διάφορα σχήματα και εἰκόνες, πού προκαλοῦν στην αμαρτία Αὐτός ὁ πόλεμος ἐναντίον του νου μας ἔχει πολὺ μεγάλη δύναμη, καθώς ταραξίζει τις παλιές μνήμες και μας θορυβεῖ. Εἰάν ὁμως, πάνω στην ἐπίθεση τους, τους υποσκάπτεις με αγαθοὺς λογισμούς, ὅπως εἶπαμε, τότε οὔτε ἶχνος παθῶν δε φαίνεται πια στο νου σου, μετὰ την ἀποδίωξή τους.

Κανένας δεν μπορεῖ να νικήσει τα πάθη παρά με τις πρακτικές και αἰσθητές αρετές, ἐνῶ το διασκορπισμὸ του νου μπορούμε να τον νικήσουμε μόνο με το να καταγινόμεσθε με τα πνευματικά. Γιατί ὁ νους μας εἶναι ελαφρὸς και, αν δε δεσμευθεῖ με κάποιο πνευματικὸ λογισμό, δε θα πάψει να τριγυρίζει ἐδῶ κι ἐκεῖ. Και ἅμα δεν κατορθώσουμε τις πρακτικές αρετές, δεν μπορούμε να φυλαχτοῦμε ἀπὸ τα πάθη. Γιατί, αν δε νικήσει κάποιος τους ἐχθρούς, δεν μπορεῖ να εἰρηνεύσει. Και αν ἡ εἰρήνη δε βασιλεύει στην ψυχὴ μας, πώς εἶναι δυνατό να βρούμε και να χαρούμε τα αγαθὰ της; Τα πάθη εἶναι ἓνα διάφραγμα, πού δεν ἀφήνει να ἐνεργοποιηθοῦν οἱ κρυμμένες αρετές της ψυχῆς. Αν λοιπόν, δεν πέσουν πρῶτα αὐτὰ με τις φανερές αρετές, δε γίνονται αἰσθητές οἱ κρυμμένες αρετές της ψυχῆς. Και βέβαια, κανεὶς δεν μπορεῖ, ἐνῶ εἶναι ἔξω ἀπὸ το τείχος, να συναναστραφεῖ με αὐτοὺς πού εἶναι μέσα. Και ὅπως δεν μπορείς να δεις τον ἥλιο μέσα στην ομίχλη, ἔτσι δεν μπορείς να αἰσθανθεῖς τη δύναμη της ἀρετῆς της ψυχῆς, ἐνόσω διαμένει γύρω της ἡ ταραχὴ των παθῶν.

Ὅπως ἓνας ἄνθρωπος, ἅμα πιει κρασί την ἡμέρα του πένθους, μεθάει και ξεχνάει κάθε λύπη και κάθε πόνο ἔτσι και ἐκεῖνος πού μεθάει ἀπὸ την ἀγάπη του Θεοῦ σ' αὐτὸ τον κόσμον, πού εἶναι το σπίτι του πένθους και του κλάματος, ξεχνάει ὅλους τους πόνους και τις λύπες του και γίνεται, ἀπὸ το μεθύσι ἀναίσθητος σε ὅλα τα πάθη της αμαρτίας. Αν ἡ καρδιά ἐνός ἀνθρώπου ἔχει στηριχθεῖ μόνο στην ἐλπίδα

του Θεού, ή ψυχή του γίνεται ελαφρά σαν το πουλί πού πετάει, και συνεχώς ό νους του υψώνεται από τη γη και, καθώς μελετάει τα θεία, πετάει πάνω από τα ανθρώπινα, και απολαμβάνει και ευφραίνεται με τα αθάνατα μυστήρια του Υψίστου. Σ' αυτόν ανήκει ή δόξα και ή δύναμη εις τους αιώνας των αιώνων.

Αμήν.

Ό έμπορος πού ταξιδεύει στη θάλασσα, φοβάται και τρέμει μήπως σηκωθεί τρικυμία και βυθισθεί ή ελπίδα των κόπων του. Και ό μοναχός, όσο ζει σ' αυτό τον κόσμο, κυριαρχείται από το φόβο, μήπως ξυπνήσει εναντίον του ή τρικυμία των παθών, και χάσει όλους τους κόπους του, από τα νιάτα του ως τα γηρατειά του. Ό έμπορος έχει στραμμένο το βλέμμα του στη στεριά, και ό μοναχός στην ώρα του θανάτου.

Ό καπετάνιος βλέπει τα άστρα, όταν διαπλέει τη θάλασσα, και κατευθύνει το καράβι ανάλογα με τη θέση των άστρων, μέχρι να φθάσει στο λιμάνι. Έτσι και ό μοναχός έχει μπροστά στα μάτια της ψυχής του την ευχή, διότι με αυτήν διορθώνει την πορεία του, και κατευθύνεται ίσια στο λιμάνι πού προσεύχεται να φθάσει.

Επίμονο ξερίζωμα των αγκαιιών

Είναι για μας επιτακτική ανάγκη να ξεριζώσουμε από τη φύση μας τα αγκάθια των παθών, όσο ζούμε σ' αυτή τη γη. Με το επίμονο ξερίζωμα στο Χωράφι της ψυχής μας, εξαφανίζονται τα αγκάθια γιατί δεν έχει καθαρισθεί ακόμη εξολοκλήρου. Εάν λοιπόν, με την προσωρινή μας ραθυμία, ή με τη μικρή μας αμέλεια, βρίσκουν καιρό και αυξάνουν τα αγκάθια των παθών, και καλύπτουν και πιέζουν την καρδιά, και αποπνίγουν τον καλό σπόρο της, και κάνουν τον κόπο μας να πάει χαμένος, συμπεραίνουμε ότι πρέπει να την καθαρίζουμε κάθε μέρα πού περνάει. Γιατί, άμα σταματήσουμε, τα αγκάθια πληθαίνουν πολύ. Ας καθαρισθούμε, λοιπόν, απ' αυτά με τη χάρη του ομοουσίου και μονογενούς Υιού του Θεού, στον όποιο ανήκει ή δόξα, μαζί με τον άναρχο Πατέρα και το ζωοποιό Πνεύμα, εις τους αιώνας.

Τα πάθη διορθώνονται με σωματικούς κόπους στην ησυχία

Να ξέρεις, αδελφέ μου, ότι τα κρυμμένα πάθη στην ψυχή μας δε διορθώνονται μόνο με τους σωματικούς κόπους μας, ούτε πάλι οι σωματικοί κόποι από μόνοι τους εμποδίζουν τους κακούς λογισμούς, πού διεγείρονται πάντοτε από τις αισθήσεις μας. Οι κόποι, βέβαια, φυλάγουν τον άνθρωπο από τις πονηρές επιθυμίες, για να μην τον νικήσουν, και από τη δαιμονική πλάνη, όμως δεν μπορούν από μόνοι τους να δώσουν στην ψυχή την ειρήνη και τη γαλήνη. Γιατί τα έργα του Θεού και οί κόποι μας τότε μόνο παρέχουν στην ψυχή την απάθεια, και νεκρώνουν τα γήινα μέλη μας, και μας χαρίζουν την ανάπαυση των λογισμών, όταν γίνονται στην ησυχία, όποτε οί σωματικές μας αισθήσεις αναπαύονται από την εξωτερική

ταραχή και μπορούμε να αφοσιωθούμε, για κάποιο διάστημα, στην εργασία πού μας οδηγεί στη σοφία του Θεού. Γιατί, μέχρι να στερηθεί ό μοναχός τις συναντήσεις των διαφόρων ανθρώπων, και να συμμαζέψει τους σκόρπιους λογισμούς του, και να συγκεντρωθεί στον εαυτό του, δε θα μπορέσει να γνωρίσει το πάθος πού τον κυβερνάει. Γιατί, όπως είπε ό άγιος Βασίλειος, ή ησυχία είναι ή αρχή της κάθαρσης της ψυχής. Όταν δηλ. σταματήσουν οί ερεθισμοί και οί περισπασμοί από τον έξω κόσμο, τότε ή διάνοια μας επιστρέφει, και από κει πού ήταν σκόρπια από τους περισπασμούς, βρίσκεται μόνη της και ηρεμεί, και ξυπνάει ή καρδιά, για να εξερευνήσει τα θαυμάσια του Θεού. Και αν δείξει καλή υπομονή σ' αύτη την εργασία της ησυχίας, αρχίζει ό μοναχός και οδεύει, ολίγον κατ' ολίγον, στην καθαρότητα της ψυχής.

τι είναι απάθεια

Απάθεια είναι όχι το να μην αισθάνεσαι τα πάθη, αλλά το να μην τα δέχεσαι και να μη συγκατατίθεις σ' αυτά. Από τις πολλές και διάφορες αρετές, τις φανερές και τις κρυφές, πού αποκτούν οί αγωνιστές, εξασθενούν μέσα τους τα πάθη και δεν έχουν τη δύναμη να κινηθούν κατά της ψυχής. Έτσι, και ό νους δε χρειάζεται πάντοτε να προσέχει τις κινήσεις τους διότι κάθε ώρα και στιγμή, νύχτα και μέρα, είναι γεμάτος από καλούς λογισμούς, αφού μελετά τα θεία νοήματα και, κατά κάποιον τρόπο, συνομιλεί με αυτά. Όταν, λοιπόν, αρχίσουν τα πάθη να κινούνται μέσα στους αγωνιστές, ξαφνικά αρπάζεται ό νους από αυτά τα θεία νοήματα, πού τα αισθάνεται πολύ κοντά του, και έτσι, τα πάθη μένουν ανενέργητα, όπως είπε ό μακάριος Μάρκος ό ασκητής.

Ή ψυχή από τη φύση της είναι απαθής

Λοιπόν, τα πάθη είναι προσθήκη στον άνθρωπο, και ή αιτία για την ύπαρξη τους είναι ότι τα δέχεται ή ψυχή διότι ή ψυχή δημιουργήθηκε από το Θεό απαθής, χωρίς κανένα πάθος. Και όταν ακούσεις να ονομάζονται στην αγία Γραφή πάθη ψυχικά και σωματικά, να γνωρίζεις ότι ονομάζονται έτσι ως προς τις αιτίες τους, ότι δηλ. ή ψυχή και το σώμα είναι ή αιτία των παθών, επειδή τα δέχονται. Ή ψυχή, λοιπόν, από τη φύση της είναι απαθής. Βέβαια, οι μη χριστιανοί φιλόσοφοι αυτό δεν το παραδέχονται, και όσοι άλλοι τους ακούν και τους ακολουθούν. Άλλα εμείς οί ορθόδοξοι έτσι πιστεύουμε, ότι ό Θεός τον «κατ' εικόνα» άνθρωπο τον έπλασε απαθή. Και όταν λέω «κατ' εικόνα», δεν αναφέρομαι στο σώμα, αλλά στην ψυχή, πού είναι άόρατη, όπως ό Θεός.

Αν ήταν κάποτε ή φύση της ψυχής φωτεινή και καθαρή, διότι φωτιζόταν από το μακάριο φως του Θεού, ομοίως και όταν επανέλθει στην αρχαία εκείνη κατάσταση, γίνεται πάλι φωτεινή και απαθής. Επομένως, όταν ή ψυχή κινείται με εμπάθεια, βρίσκεται έξω από τη φυσική της κατάσταση, όπως μας βεβαιώνουν όσοι ζουν στην Εκκλησία και τρέφονται από την αγία της παράδοση.

Εάν λοιπόν, ή αρετή είναι φυσική υγεία της ψυχής, συμπεραίνουμε ότι τα πάθη

είναι αρρώστια της ψυχής, γιατί ήρθαν σ' αυτήν αργότερα, μετά τη δημιουργία της, και την έβγαλαν από τη φυσική της υγιή κατάσταση. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι ή υγεία υπήρχε στη φύση της ψυχής πριν από την αρρώστια. Και αν αυτά είναι αληθινά, όπως και είναι, λοιπόν ή αρετή είναι φυσική κατάσταση της ψυχής, ενώ τα πάθη την πρόσβαλαν απ' έξω και δεν ανήκουν στη φύση της.

Εάν τα πάθη ήταν φυσικό ιδίωμα της ψυχής, για ποιο λόγο να βλαφτεί απ' αυτά; Διότι όσα είναι της φύσεως, δεν μπορούν να βλάψουν τη φύση τους.

Άγιος Ισαάκ ο Σύρος

Πηγή: agapienxristou.blogspot.ca